



# Zadania i rola Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w systemie ocen środowiskowych

Beata Sielewicz

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie

# Reforma służb ochrony środowiska - od 15 listopada 2008 r.

*ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227)*

- 1) powołanie nowych organów ochrony środowiska:
  - Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie
  - Regionalnych Dyrektorów Ochrony Środowiska (w każdym województwie)
- 2) zmiana procedury oos
- 3) związane z tym zmiany kompetencyjne

# Główne grupy zadań RDOŚ

- oceny oddziaływania na środowisko projektów planów i przedsięwzięć
- ochrona obszarów Natura 2000 oraz innych obszarów cennych przyrodniczo
- zapobieganie i naprawa szkód w środowisku
- system ek zarządzania i audytu (EMAS)

# Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie

Adres:

Spokojna 4 20-914 Lublin


Tel./fax. 081 7424312

[www.rdos.lublin.gov.pl](http://www.rdos.lublin.gov.pl)

- Wydział Spraw Terenowych I w Białej Podlaskiej
- Wydział Spraw Terenowych II w Chełmie
- Wydział Spraw Terenowych III w Zamościu
- Wydział Spraw Terenowych IV w Janowie Lubelskim
- Wydział Spraw Terenowych V w Kazimierzu Dolnym

Wydziały Spraw Terenowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie



 RDOŚ w Lublinie	 WST Biała Podlaska (I)
 WST Chełm (II)	 WST Janów Lubelski (IV)
 WST Kazimierz (V)	 WST Zamość (III)

# Zasady i cele polityki ekologicznej UE

- Zrównoważony rozwój
- Udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji
- Zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska w oparciu o zasady:
  - przezorności (przewidywanie negatywnych skutków)
  - prewencji (zapobieganie i likwidacja zagrożeń u źródła)
  - zanieczyszczający płaci (sprawca ponosi koszty zapobiegania oraz naprawy szkód)
  - decouplingu (rozłączenie wskaźników zmian oddziaływań od wskaźników wzrostu gospodarczego)
- Ochrona różnorodności biologicznej - powstrzymanie tendencji spadkowej do 2010r.

# Zasada zrównoważonego rozwoju

art. 5 Konstytucji RP:

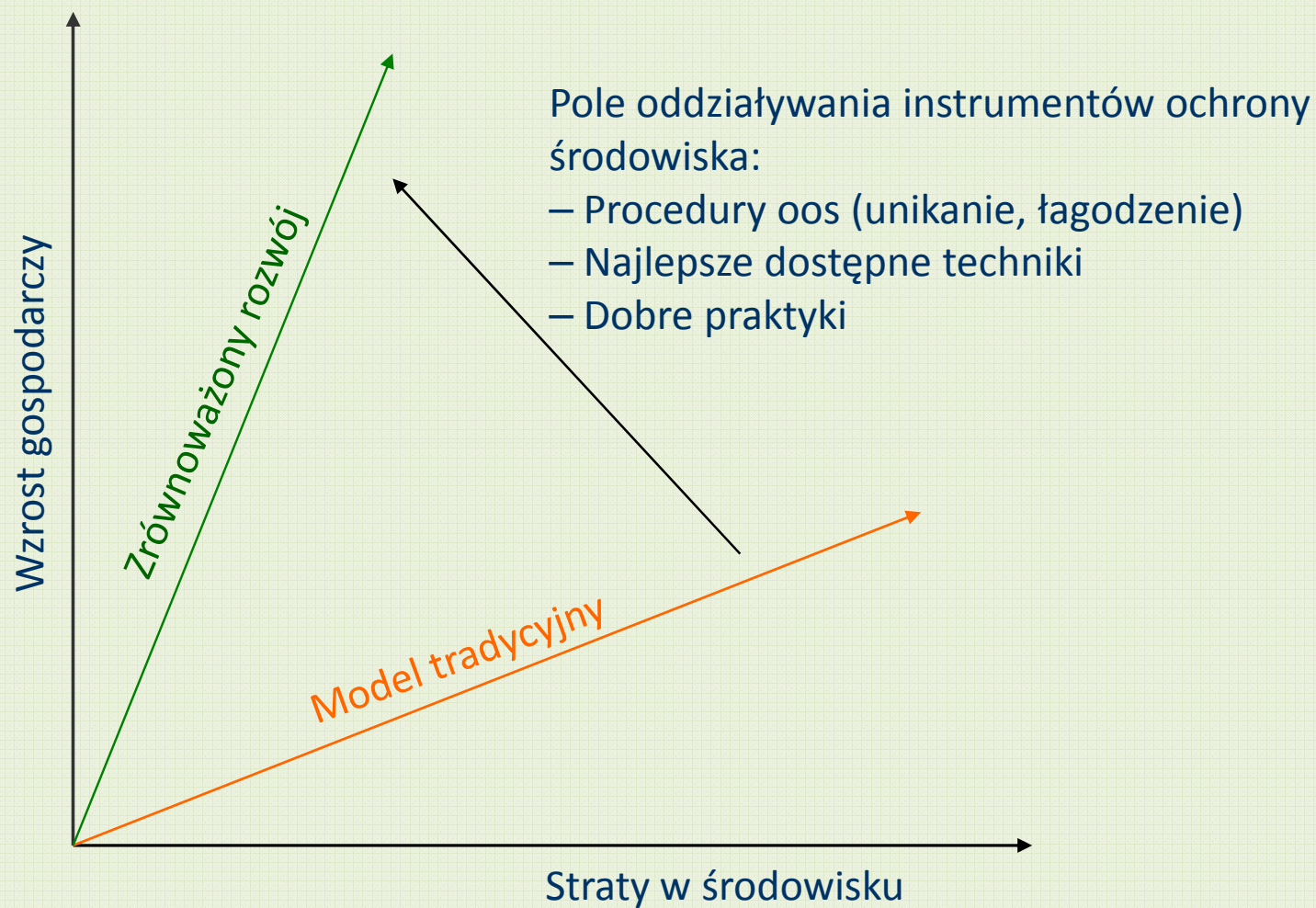
*„Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”.*

art. 6

Traktatu:

*„Wymagania ochrony środowiska naturalnego muszą być integralną częścią określania i realizacji polityki i działań Wspólnoty w dziedzinach określonych w artykule 3 [Traktatu], w szczególności w celu popierania zrównoważonego rozwoju”*

# Rola ocen oddziaływania na środowisko



# Ocena oddziaływania na środowisko

- Instrument prewencyjnej polityki ochrony środowiska
- Instrument zrównoważonego rozwoju
- Instrument integracji problematyki środowiskowej z innymi sektorami
- Instrument zapewnienia spójności wydatkowania funduszy



## Cele oceny oddziaływania na środowisko

- Rzetelne ujmowanie problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju oraz pomocy w osiągnięciu celów z nimi związanych
- Wzmocnienie i ukierunkowanie przedsięwzięć podlegających ocenie oddziaływania na środowisko
- Integracja problematyki środowiskowej z innymi sektorami
- Włączenie szerokich grup społecznych w proces podejmowania decyzji

# Źródła prawa

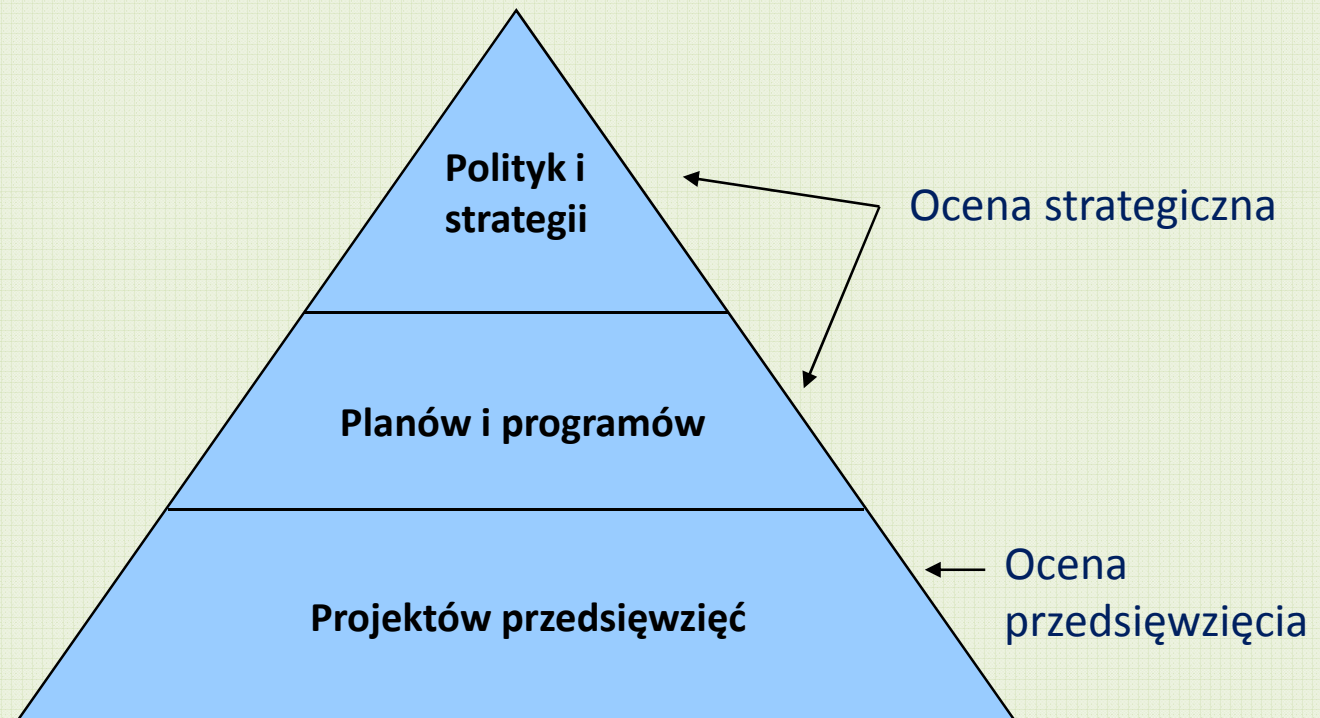
## Europejskie:

- Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dn. 27 czerwca 1985r. W sprawie oceny skutków niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć dla środowiska (zm. 97/11/WE z dn. 3 marca 1997r.) - **EIA**
- Dyrektywa Rady 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 27 czerwca 2001r. W sprawie oceny oddziaływania na środowisko pewnych planów i programów - **SEA**
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG o ochronie naturalnych siedlisk oraz dziko żyjącej fauny i flory z dn. 21 maja 1992r. - **dyrektywa siedliskowa**

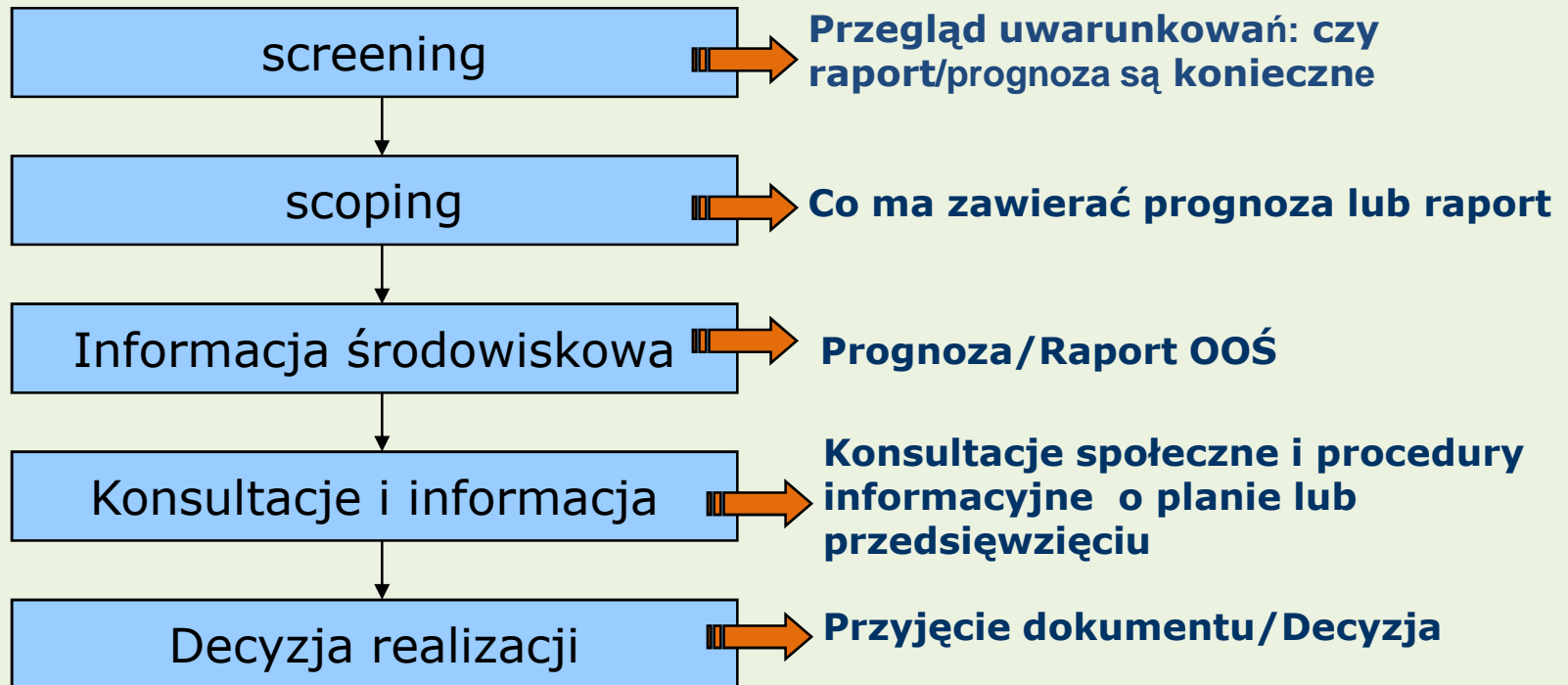
## Krajowe:

- ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227)
  - w powiązaniu z innymi ustawami: o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, prawo budowlane

# Czego dotyczy ocena oddziaływania na środowisko?



## Ogólny schemat oos



# Wymagania oceny oddziaływania na środowisko

- Wymagania formalno-prawne
  - Rzetelne gromadzenie i analizowanie wymaganych informacji
  - Zapewnienie pełnej klasyfikacji istotnych potencjalnych oddziaływań na środowisko oraz ich kwantyfikacji (jeżeli tylko jest to wykonalne przy zachowaniu należytej staranności i zasad dobrych praktyk)
  - Otwartość i przejrzystość z zagwarantowaniem udziału społeczeństwa
  - Realizacja w formie i w czasie, umożliwiająca uczestnikom procesu podejmowanie decyzji uwzględniających obiektywne i zweryfikowane metodami naukowymi wnioski, zastrzeżenia i zalecenia płynące z oceny
- Zakres i metodyka oceny powinny być zawsze dobierane do charakteru ocenianego planu, przedsięwzięcia lub zamierzenia.

# Ocena strategiczna

- Stosunkowo wczesna identyfikacja i ocena oddziaływań na środowisko oraz wielkoprzestrzennych skutków już na etapie opracowywania projektu dokumentu – charakter ostrzegawczy
- Źródło informacji i wskazówek pozwalających decydentom na pełniejsze uwzględnianie uwarunkowań rozwoju zrównoważonego w procesie podejmowania decyzji
- Analiza uwarunkowań i skutków realizacyjnych, których nie można efektywnie ocenić na etapie oceny planowanego konkretnego przedsięwzięcia

# Ocena strategiczna

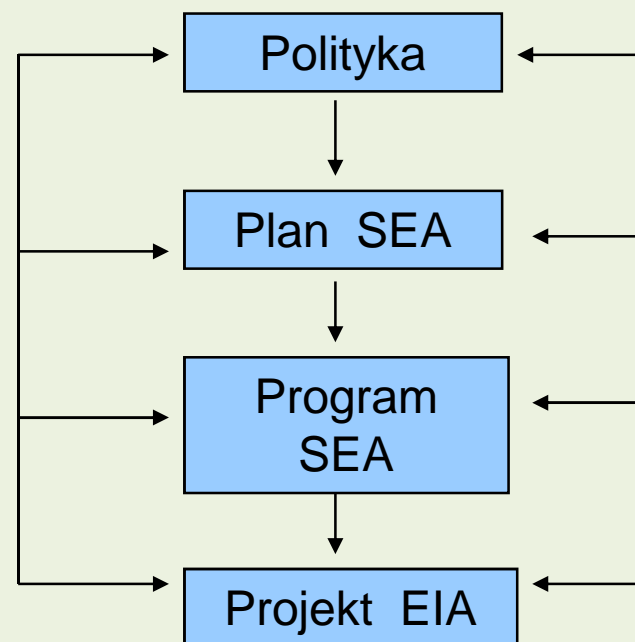
Rodzaj dokumentu	OOS - opracowanie dokumentu	OOS - zmiana dokumentu
<p>Art. 46 pkt 1</p> <p>koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju</p> <p>studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy</p> <p>plan zagospodarowania przestrzennego</p> <p>strategia rozwoju regionalnego</p>	obligatoryjnie	obligatoryjnie
<p>Art. 46 pkt 2</p> <p>polityki, strategii, plany lub programy w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji</p> <p><b>- wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko</b></p>	obligatoryjnie	<p>Screening w uzgodnieniu z wł. organami</p> <p>(wyłączenie tylko w przypadku małych modyfikacji programów dotyczącej jednej gminy) - w oparciu o kryteria – art. 49</p>
<p>Art. 46 pkt 3</p> <p>polityki, strategii, plany lub programy inne nie wymienione w art., 46 pkt 1 i 2, <b>których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000</b> jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.</p>	obligatoryjnie	
<p>Art.47</p> <p>Projekty dokumentów, innych niż wymienione w art. 46 jeżeli organ opracowujący projekt dokumentu stwierdzi, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.</p>	Screening w uzgodnieniu z wł. Organem w oparciu o kryteria – art. 49	

# Różne poziomy szczegółowości ocen strategicznych

Zakres prognozy określa art. 51 ustawy oos

Scoping obowiązkowy – w uzgodnieniu z wł. organami

Uwzględnia się informacje zawarte w prognozach przyjętych już dokumentów, powiązanych z dokumentem analizowanym





# Zadania RDOŚ – strategiczna oos

Uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko

Opiniowanie projektu dokumentu poddawanego strategicznej ocenie oraz prognozy oddziaływania na środowisko

*- w przypadku dokumentów opracowywanych przez inne niż centralne organy administracji.*

# Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

Co to jest przedsięwzięcie ?

- **zamierzenie** (projektowane a nie zrealizowane!) budowlane lub inna ingerencja w środowisko polegająca na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu, w tym również na wydobywaniu kopalin
- przedsięwzięcia powiązane technologicznie kwalifikuje się jako jedno przedsięwzięcie, także jeżeli są realizowane przez różne podmioty

# Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

## Rodzaje ocen:

- Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (obejmuje także oddziaływanie na obszar Natura 2000)
- Ponowna ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko
- Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000
- Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko

## Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

przedsięwzięcia	czy oos? kiedy oos?	ustalanie zakresu raportu
Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko	<ul style="list-style-type: none"> <li>– obligatoryjnie</li> <li>– w postępowaniu ws. wydania decyzji środowiskowej, przed wydaniem decyzji określonych w art. 72</li> </ul>	fakultatywnie scoping na wniosek inwestora
Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zależy od wyników screeningu w oparciu o kryteria – art. 63</li> <li>– w postępowaniu ws. wydania decyzji środowiskowej, przed wydaniem decyzji określonych w art. 72</li> </ul>	Obligatoryjnie ustala organ prowadzący w postanowieniu o nałożeniu obowiązku przeprowadzenia oceny, po zasięgnięciu opinii wł. organów
Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 a nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru lub nie wynikają z tej ochrony	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zależy od wyników screeningu</li> <li>– przed wydaniem decyzji określonych w art. 96 ust. 2 i in.</li> </ul> <p style="color: orange; margin-left: 20px;">uwaga - lista nie jest zamknięta!</p>	Obligatoryjnie ustala RDOŚ w postanowieniu o nałożeniu obowiązku przeprowadzenia oceny

# Ponowna ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

Odbywa się w ramach postępowania ws.:

- pozwolenia na budowę, decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego, wznowienia robót budowlanych
  - decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej
  - decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego (od połowy kwietnia 2009)
- 1) na wniosek podmiotu planującego podjęcie realizacji przedsięwzięcia
  - 2) jeżeli organ właściwy do wydania decyzji stwierdzi, że we wniosku o wydanie decyzji zostały dokonane zmiany w stosunku do wymagań określonych w decyzji

# Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000

Zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- 1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- 2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- 3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Cele ochrony obszaru Natura 2000:

- Standardowy Formularz Danych – [www.mos.gov.pl](http://www.mos.gov.pl)

# Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000

Przedsięwzięcie powodujące znaczący negatywny wpływ może być zrealizowane w przypadku, gdy:

- 1) przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym,
- 2) wobec braku rozwiązań alternatywnych,
- 3) zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

W przypadku gdy znaczące **negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk i gatunków priorytetowych**, zezwolenie może zostać udzielone wyłącznie w celu:

- 1) ochrony zdrowia i życia ludzi;
- 2) zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
- 3) uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego;
- 4) wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej.

# Postępowanie ws. transgranicznego oddziaływania na środowisko

- Przeprowadza się w ramach strategicznej lub oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, jeżeli dany projekt lub przedsięwzięcie może transgranicznie oddziaływać na środowisko.
- W przypadku przedsięwzięć dotyczy zawsze lub potencjalnie mogących pogorszyć stan środowiska.
- Organem wiodącym jest organ prowadzący ocenę oddziaływania na środowisko.
- Rolę koordynującą pełni Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska.
- Generalny Dyrektor jest odpowiedzialny za bezpośrednie kontakty z organem państwa narażonego - właściwym na terytorium tego państwa do prowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym.



## Zadania RDOŚ - ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

- 1) wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko: dróg, linii kolejowych, napowietrznych linii elektroenergetycznych, instalacji do przesyłu ropy naftowej, produktów naftowych, substancji chemicznych lub gazu oraz sztucznych zbiorników wodnych, a także dla wszystkich przedsięwzięć realizowanych na terenach zamkniętych albo na obszarach morskich;
- 2) wydawanie opinii w sprawie dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
- 3) wydawanie opinii w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny i zakresu raportu dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
- 4) uzgadnianie warunków realizacji przedsięwzięcia dla wszystkich przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- 5) wydawanie opinii w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny i zakresu raportu dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000;
- 6) uzgadnianie warunków realizacji przedsięwzięcia dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000,

– z wyjątkiem:

**do 15 listopada 2009 r. starostowie realizują zadania RDOŚ wymienione w pkt 3 i 4, z wyłączeniem przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000**

## Dobre praktyki i rekomendacje KE

Wytyczne metodologiczne dotyczące przepisów Artykułu 6 (3) i (4) Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG - Ocena planów i przedsięwzięć znacząco oddziałujących na obszary Natura 2000”

Dokument przewodni dotyczący artykułu 6(4) Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG. Objasnienie terminów: rozwiązania alternatywne, powody o charakterze zasadniczym, wynikające z nadrzędnego interesu publicznego, środki kompensujące, ogólna spójność, opinia Komisji. Styczeń 2007

<http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/pl/>

<http://europa.eu.int/comm/environment/nature/home.htm>

## Poradniki w przygotowaniu

1) na zamówienie Ministerstwa Środowiska powstaje ekspertyza:

**„Postępowania administracyjne w sprawach określonych ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko”**

- opis procedur poszczególnych rodzajów ocen oddziaływania na środowisko
- schematy postępowania
- wzory kluczowych dokumentów

2) w ramach projektu Transition Facility 2006/018-180.03.02

*“Komunikacja, świadomość społeczna i wzmocnienie instytucjonalne dla funkcjonowania europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000”* powstają podręczniki:

- **Natura 2000 w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym**
- **Natura 2000 w systemie ocen oddziaływania na środowisko**

## Najczęściej popełniane błędy

- Braki formalne wniosku, np. brak poświadczenia kopii map ewidencyjnych przez wł. organ
- Wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie dotyczy przedsięwzięcia lub jest w zbyt ogólnej skali
- Karta informacyjna przedsięwzięcia: niepełna, ogólnikowa, bez nawiązania do kryteriów art. 63
- Brak kwalifikacji przedsięwzięcia
- Łączenie postępowania ws. decyzji środowiskowej z postępowaniem ws. oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000
- Pominięcie terenu zamkniętego

# Najczęściej popełniane błędy

## Raport:

- niepełny, nieadekwatny, niekonkretny, niespójny
- brak celu jakiego ma służyć oceniane przedsięwzięcie
- brak metodyki oceny
- brak aktualnych danych, brak podania źródła danych, brak odpowiednich map obrazujących dane
- wybiórczy charakter analiz
- niepełna identyfikacja oddziaływań
- brak oceny skutków tych oddziaływań:
  - bezpośrednich i pośrednich,
  - wtórnych i skumulowanych !!!,
  - krótko i długookresowych,
  - stałych i chwilowych;
- brak logicznej sekwencji wnioskowania
- brak analizy możliwych działań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie (minimalizowanie) – służy temu m.in. analiza wariantowych rozwiązań osiągnięcia celu, jakiego służy przedsięwzięcie
- niespójność pomiędzy zidentyfikowanymi zagrożeniami i sposobami ich minimalizacji
- brak oceny skuteczności działań łagodzących, kompensujących
- brak propozycji adekwatnego monitoringu oddziaływania przedsięwzięcia oraz skuteczności łagodzenia lub kompensowania
- ogólnikowe streszczenie



**Dziękuję za uwagę!**